

Το παιχνίδι και η σημασία του χώρου του Νηπιαγωγείου

Δρ Ζωή Καραμπατζάκη

Χαρακτηριστικό και αποφασιστικό γνώρισμα της ζωής του παιδιού στην προσχολική ηλικία είναι αναμφίβολα η πιο έντονη και εκφραστική δραστηριότητα του παιδιού που στο σύνολό της συνθέτει αυτό που λέμε παιχνίδι (Μαρίνος, χχ).

Για το θέμα «παιχνίδι» η ψυχοπαιδαγωγική βιβλιογραφία, Ελληνική και ξένη είναι πλουσιότατη. Ποικίλες ερμηνείες και θεωρήσεις έχουν δοθεί από αρχαιοτάτων χρόνων και αρκετά ερωτήματα σχετικά με τη φύση και τη σημασία του παιχνιδιού έχουν απασχολήσει τους ερευνητές. Φαίνεται ότι το παιχνίδι είναι αρχαιότερο από τον πολιτισμό και ότι όσο υπάρχουν παιδιά υπάρχουν και παιχνίδια. Το παιδικό παιχνίδι έκανε την εμφάνισή του σ' όλες τις εποχές και σ' όλους τους πολιτισμούς.

Τα παιχνίδια, ανάλογα με τη μορφή & το περιεχόμενό τους θα μπορούσαμε να τα κατηγοριοποιήσουμε με ποικίλους τρόπους.

Υπάρχουν τα ατομικά & ομαδικά παιχνίδια, τα ελεύθερα & τα κατευθυνόμενα, τα μιμητικά, τα δραματικά, τα δημιουργικά, τα παιχνίδια με κανόνες. Στην Παιδαγωγική, είναι αποδεκτό όλη αυτή η πολυμορφία των παιχνιδιών, να χωρίζεται σε δύο ομάδες. Δημιουργικά παιχνίδια και παιχνίδια με κανόνες (Τσιαντζή, 1995).

Ο Piaget διακρίνει τρία είδη - βαθμίδες παιδικού παιχνιδιού.

α. Το παιχνίδι άσκησης

Η μορφή αυτή του παιχνιδιού τοποθετείται χρονικά στην αισθησιοκινητική περίοδο (0 - 2 ετών). Το παιδί, στο είδος αυτό του παιχνιδιού επαναλαμβάνει πολλές φορές μια δραστηριότητα. Έχει βιολογική σημασία, επειδή ασκεί τα όργανα & τις λειτουργίες τους. Συγχρόνως όμως καλλιεργεί και τις ψυχικές λειτουργίες κι αυτή είναι η πνευματική σημασία του.

β. Το συμβολικό παιχνίδι

Αυτή είναι η δεύτερη μορφή του παιδικού παιχνιδιού, που εμφανίζεται στο τέλος της αισθησιοκινητικής περιόδου και κυριαρχεί στην προεγνοιολογική περίοδο (3^ο - ως 6^ο έτος) της νοητικής ανάπτυξης. Στηρίζεται στην παραστατική λειτουργία και είναι αποκλειστικό προνόμιο του ανθρώπου. Δεν είναι μια απλή εκδήλωση της φαντασίας, αλλά μια λειτουργία αφομοίωσης του πραγματικού με τη βοήθεια της μίμησης (Κρασανάκης, 1987).

γ. Το παιχνίδι των κανόνων ή κοινωνικό παιχνίδι

Είναι το τρίτο κατά σειρά παιχνίδι και ο Piaget λέει πως δεν οργανώνεται παρά κατά το τέταρτο με έβδομο έτος. Με την κύρια όμως αναπτυξιακή του μορφή εκδηλώνεται από τα επτά μέχρι τα έντεκα χρόνια της ζωής του παιδιού. Το παιχνίδι αυτό απαιτεί τουλάχιστο δύο πρόσωπα και διέπεται από κανόνες δράσης. Οι κανόνες γεννιούνται από τις κοινωνικές & διαπροσωπικές σχέσεις, από την ανάγκη συνεργασίας. Δημιουργούνται για τα παιδιά από τους ενήλικες. Σ' αυτή τη μορφή του παιχνιδιού υπάγονται τα διδακτικά, τα κινητικά & τα μουσικά παιχνίδια, που κατέχουν μεγάλη θέση στο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου.

Βιβλιογραφία

Κρασανάκης, Γ. (1987). Ψυχολογία του παιδιού. Αθήνα.

Μαρίνος, Γ. (χχ). Γονείς, Η ευτυχία των παιδιών είναι στα χέρια σας.

Τσιαντζή, Μ. (1995). Διδακτική Μεθοδολογία II. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/νικης. Θεσ/νίκη: Υπηρεσία Δημοσιευμάτων.